

Cyklistický výjazd „Bitka pri Rozhanovciach“

Realizoval: Cykloturistický klub LEŠŤAN

Účasť členov klubu: MVDr. Michal Ondovčík

Termín výjazdu: 26.06.2012

Trasa presunu:

- Košice – lokality Zelený dvor – Beniakovce (**lokalita bitky**) – Hrašovík – Košické Olšany – Rozhanovce-obec (**obelisk+muzeum**) – Vajkovce – lokalita Zelený dvor – Košice.

Dĺžka presunu: 43 km.

Materiál, ktorý bol použitý k spracovaniu prezentácie:

- **text** – internet (http://sk.wikipedia.org/wiki/Bitka_pri_Rozhanovciach),
- **fotografie a mapka** – MVDr. Michal Ondovčík.

“Bitka, ktorá zrodila veľkosť a slávu mesta Košice”

BITKA PRI ROZHANOVCIACH

Pamätné dni k 700. výročiu najväčšej stredovekej bitky na území Slovenska

15. 6. 2012

14:00 hod.
Otvorenie múzea a pamätníka bitky
- OcÚ v Rozhanovciach

16:00 hod.
Pochod bojovníkov
na Hlavnej ulici v Košiciach

20:30 hod.
Premiéra drámy J. Záborského
- amfiteáter v Rozhanovciach

16. 6. 2012

Historické bojisko pri Beniakovciach:

11:00 - 12:30 hod.
Rekonštrukcia bitky v 13 obrazoch

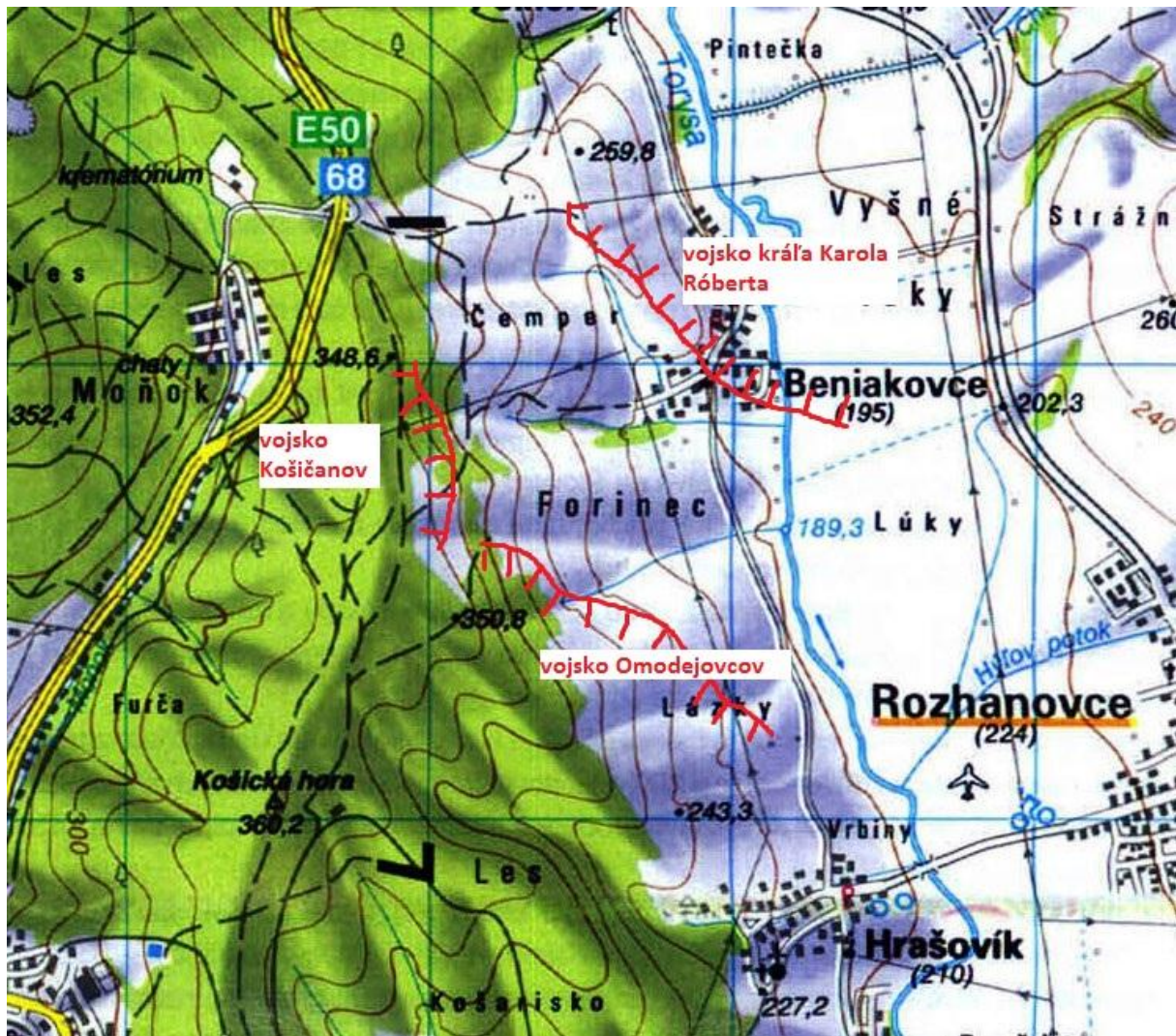
14:00 – 20:00 hod.
Kráľ sa zabáva

20:00 – 21:00 hod.
Stredoveká ohňová šou

vstup voľný
Prvých 3000 návštevníkov dostane originálny privesok!

Z programu:
stredoveké súboje, šerm, sokolarstvo, pasovanie rytierov, inaugurácia novej poštovej známky, osobitná poštová priehradka, Chodník stredovekého času, historický vojenský tábor, stredoveké kuchyne s ochutnávkami, mince Karola Róberta, lukostreľba, stredoveké chorály a hudobné nástroje, remeslá, súťaž, stredoveká hygiena, stredoveká rozprávka, diviáňá bábkové i veľké.

Chodník stredovekého času
Bitka pri Rozhanovciach
15. jún 1312

Kráľ Karol Róbert

1288 Németország - 1342 Vajhrad

King Karol Róbert

1288 Nagymén - 1342 Vajhrad

1288. november 25-én a magyar királyok gyűlésén a magyar királyok a magyar királyi trónra választották a német királyi trónra ültetett Karol Róbertet.

Az új király a magyar királyi trónra ültetése után azonnal megkezdte a magyar királyság megerősítését. A magyar királyi trónra ültetése után azonnal megkezdte a magyar királyság megerősítését. A magyar királyi trónra ültetése után azonnal megkezdte a magyar királyság megerősítését.

He was a ruler whose legalistic reform in the land inheritance in 1308 and 1312 opened the way to prosperity of the lower classes, and of the same time, enacted the most important reform in the history of the Kingdom of Hungary.

A new dynasty appeared in those times when the kingdom's ruler, King Karol Róbert, on the one hand, the former emperor, King Ladislaus IV, on the other, was expelled from the country and the kingdom was divided into three parts. At the age of 24, the king had already achieved great success in his reign. He was a ruler who reformed the country and introduced the 'Golden Bull' in 1222, which granted the nobles and knights the right to elect the king. He was a ruler who reformed the country and introduced the 'Golden Bull' in 1222, which granted the nobles and knights the right to elect the king.

© 2010 Magyar Nemzeti Múzeum

Magyar Nemzeti Múzeum

Magyar Nemzeti Múzeum

Vznik metropoly

The Birth of Metropolis

Metropolis vznikla v roce 1817 a byla přejmenována na Metropolis v roce 1820.

Metropolis vznikla v roce 1817 a byla přejmenována na Metropolis v roce 1820. V roce 1817 byla založena Metropolis jako město pro těžbu železné rudy. Město bylo založeno na místě, kde se nacházela železná ruda. Město bylo založeno na místě, kde se nacházela železná ruda. Město bylo založeno na místě, kde se nacházela železná ruda.

After 1840, being the valley of Březá, Březá became a town. The town was founded in 1817 and was named Metropolis.

Metropolis was founded in 1817 and was named Metropolis in 1820. Metropolis was founded in 1817 and was named Metropolis in 1820. Metropolis was founded in 1817 and was named Metropolis in 1820.

Omodejovci

The Omodejs

The Omodejovci were a family of knights who lived in the area of Omodejovci in the 14th and 15th centuries. They were known for their military prowess and their loyalty to the Hungarian crown. The Omodejovci were one of the most powerful families in the region and played a significant role in the defense of the kingdom.

The Omodejs were a family of knights who lived in the area of Omodejs in the 14th and 15th centuries. They were known for their military prowess and their loyalty to the Hungarian crown. The Omodejs were one of the most powerful families in the region and played a significant role in the defense of the kingdom.

Bitka pri Rozhanovciach bola bitka, ktorá sa odohrala v piatok 15. júna 1312 pri Rozhanovciach neďaleko Košíc medzi vojskom kráľa Karola Róberta z Anjou, posilneným o vojská spišských Sasov, rytierov radu Johanitov a vojsko Košíc, a vojskami Omodejovcov (synov nebohého palatína Omodeja), doplnenými o oddiely Matúča Čáka Trenčianskeho.

Úvod do situácie

Roku 1301 vymrela v Uhorsku dynastia Arpádovcov. O uhorský trón začali bojovať neapolskí Anjuovci, Přemyslovci, neskôr Wittelsbachovci. V prvých rokoch bojov o uhorský trón (1301 – 1305) bol súperom Karola Róberta z Anjou Přemyslovec Václav (v Uhorsku Ladislav V.), syn českého kráľa Václava II. Po jeho odchode sa súperom Karola Róberta až do roku 1308 stal bavorský vojvoda Oto III, ale ani ten sa v Uhorsku nedokázal presadiť. Najväčšiu podporu nakoniec získal Karol Róbert. Krajina však bola po rokoch neustálych bojov ovládaná jednotlivými veľmožmi, ktorí striedavou podporou uchádzačov o trón sledovali svoje vlastné záujmy. Vznikli tak územia, na ktorých títo oligarchovia takmer neobmedzene vládli. Na území dnešného Slovenska boli takými oligarchami Matúš Čák Trenčianský, ktorý ovládal západné a časť stredného Slovenska, Omodejovci vedení palatínom Omodejom Abom, ktorí ovládali severovýchod Uhorska. Medzi územím Matúša Čáka a Omodejovcov sa ešte nachádzalo panstvo krajinského sudcu Štefana Ákoša a Ratoldovcov (magister Demeter a jeho synovec magister Dönc).

Karol Róbert, ktorý bol 27. Septembra 1308 na peštianskom sneme zvolený za kráľa a 27. Augusta 1310 bol v Stoličnom Belehrade korunovaný svätoštefanskou korunou za kráľa (predchádzajúce korunovácie v rokoch 1301 a 1309 neboli vykonané podľa uhorského zvykového práva), bol rozhodnutý proti veľmožom zasiahnuť. Už v roku 1310 sa dostal do konfliktu s Matúšom Čákom, ktorého zbavil funkcie palatína. Matúš však titul používal ďalej a v lete 1311 zaútočil na Budínsky hrad, sídlo panovníka, vyplenil kráľovské a arcibiskupské majetky. Kráľ na jeseň odpovedal útokom na Matúšove územie, ale neuspel.

Predohra bitky

V tom čase vrcholil spor medzi Omodejovcami a mestom Košice. Omodeja Abu, ktorý už roku 1304 prešiel zo strany Václava-Ladislava na stranu Karola Róberta a získal pre neho práve mesto Košice, 5. septembra 1311 v jednej potýčke zabili košickí mešťania. Omodejovi synovia žiadali súd a pomoc od kráľa. Karol Róbert bol však rozhodnutý túto situáciu využiť vo svoj prospech. 3. októbra 1311 bol vynesený rozsudok, na základe ktorého sa Omodejovci mali vzdať nárokov na Košice, kráľovi museli vrátiť Abovskú a Zemplínsku stolicu, banské mesto Gelnica, Spišský hrad a ďalšie kráľovské hrady. Museli sa podriaďovať kráľovi a bez jeho povolenia nesmeli stavať ďalšie hrady. Omodejovci rozsudok prijali len formálne. Nadviazali spojenectvo s Matúšom Čákom a chystali odplatu. V marci 1312 vyplenili okolie kráľovského mesta Blatný Potok. Kráľ sa vydal s vojskom proti Omodejovcom, ktorí sa stiahli na Šarišský hrad. 10. apríla 1312 ho začal obliehať, časť posádky sa po niekoľkých týždňoch vzdala, ale veliteľ hradu magister Demeter sa nevzdal. Koncom mája sa kráľ s vojskom stiahol zo Šariša na Spiš, lebo sa dozvedel o vojsku, ktoré vyslal na pomoc Omodejovcom Matúš Čák. Išlo o oddiel 1 700 obrnených žoldnierov, ktorý viedol Aba Pekný (nazývaný tiež Veľký). Kráľ zatiaľ na Spiši doplnil svoje vojsko o bojovníkov z radov spišských kopijníkov a spišských Nemcov

Bitka

Začiatkom júna sa vojsko Omodejovcov, doplnené o oddiel Abu Pecného, vyrazilo ku Košiciam, ktoré začali obliehať. Viedla ich k tomu pomsta za smrť otca, ako aj to, že Košice boli slabším súperom ako kráľovské vojsko. Karol Róbert sa preto urýchlene pohol pozdĺž horného toku Hornádu svojmu strategickému spojencovi na pomoc. Omodejovci prerušili obliehanie a postupovali proti kráľovi. V piatok 15. júna 1312 sa napokon stretli obidve vojská pri dedine Rozhanovce neďaleko Košíc. Kráľ zaujal nevýhodné postavenie v údolí Torysy, zatiaľ čo jeho protivníci sa rozvinuli na úpätí kopca. Magister Demeter, ktorý velil čelnému oddielu omodejovských vojsk zaútočil na stred kráľovského vojska. Situácia kráľa bola kritická. Všetko nasvedčovalo tomu, že kráľ padne alebo padne do zajatia. Omodejovci začali posilňovať stred bojovej zostavy, čím však došlo k oslabeniu krídel. Vtedy proti ľavému krídlu Omodejovcov vyrazili rytieri rádu johanitov (v tom čase v Uhorsku čo sa týka výzbroje a disciplíny najlepší vojaci), ktorí toto krídlo zmietli a uľahčili stredú bojovej zostavy. Kráľovi navyše prišiel na pomoc aj oddiel Košičanov, ktorý napadol jedno z krídel. Onedlho padol magister Demeter aj Aba Pecný, čo spôsobilo útek oddielu Matúša Čáka. Protiútok Karola pod zástavou johanitov (kráľovský zástavník Gurke padol v prvej časti bitky) následne rozhodol o osude bitky. Do bitky zasiahli od juhu aj vojská Košičanov a spišských Sasov, čím bol dokonaný zmätok v radoch omodejovských vojsk, ktoré začalo ustupovať.

Výsledok a dôsledky

V bitke ktorej sa zúčastnilo asi 10 000 bojovníkov utrpelo väčšie straty síce kráľovské vojsko, ale straty Omodejovcov boli citeľnejšie. Okrem veliteľov Demetera a Abu Pecného padli aj Omodejovi synovia Mikuláš a Dávid, ako aj množstvo omodejovských familiárov. Išlo vraj o najväčšiu rytiersku bitku od čias tatárskeho vpádu (1241). Po bitke Karol Róbert z Anjou skonfiškoval rozsiahle majetky Omodejovcov a ich najvernejších stúpencom a časť z nich daroval svojim najvernejším stúpencom. Bitka ukončila dlhoročnú faktickú vládu Abovcov na východnom Slovensku a predznamovala aj koniec faktickej vlády Matúša Čáka Trenčianskeho na zvyšnom Slovensku.

MVDr. Michal Ondovčík